

TRASTA KOMERCBANKA

**AS "TRASTA KOMERCBANKA"
PAZIŅOJUMS PAR KORPORATĪVO PĀRVALDĪBU
PAR PERIODU, KAS NOSLĒDZĀS
2008. GADA 31. DECEMBRĪ**

Rīga, 2008

SATURA RĀDĪTĀJS

I IEVADS.....	3
II LABAS KORPORATĪVĀS PĀRVALDĪBAS PRINCIPI	4
A. AKCIONĀRU SAPULCE	4
1. Akcionāru tiesību nodrošināšana un piedalīšanās akcionāru sapulcēs.....	4
2. Emitenta pārvaldes institūciju locekļu un to kandidātu līdzdalība akcionāru sapulcē....	7
B. VALDE.....	8
3. Valdes pienākumi un atbildība	8
4. Valdes sastāvs un valdes locekļiem izvirzāmās prasības	9
5. Valdes locekļu darba apmaksā.....	10
6. Interesu konfliktu identificēšana valdes locekļu darbībā	11
C. PADOME.....	12
7. Padomes pienākumi un atbildība	12
8. Padomes sastāvs un padomes locekļiem izvirzāmās prasības	14
9. Padomes locekļu darba apmaksā.....	15
10. Interesu konfliktu identificēšana padomes locekļu darbībā	16
D. INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA.....	17
11. Emitenta darbības caurspīdīgums	17
12. Investoru attiecības	18
E. IEKŠĒJĀ KONTROLE UN RISKU VADĪBA.....	20
13. Emitenta ārējās un iekšējās kontroles darbības principi.....	20
F. ATALGOJUMA POLITIKA.....	21
14. Emitenta atalgojuma politika.....	21
G. INFORMĀCIJA PAR BANKAS UN GRUPAS IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS GALVENAJIEM ELEMENTIEM.....	22
H. CITA INFORMĀCIJA	27

I IEVADS

AS “TRASTA KOMERCBANKA” paziņojums par korporatīvo pārvaldību (turpmāk tekstā - Ziņojums) par 2008.gadu sagatavots, pamatojoties uz AS „Rīgas Fondu birža” izdotajiem „Korporatīvās pārvaldības principiem un ieteikumiem to ieviešanā”.

Ziņojumā AS “TRASTA KOMERCBANKA” atklāj informāciju par ieteikumos minētajiem principiem, kurus tā savā darbībā ievēro, kā arī sniedz skaidrojumu par gadījumiem, kad tā ieteikumos minētos principus nepiemēro.

II LABAS KORPORATĪVĀS PĀRVALDĪBAS PRINCIPI

A. AKCIONĀRU SAPULCE

Savas tiesības piedalīties Emitenta pārvaldē akcionāri īsteno akcionāru sapulcē. Saskaņā ar tiesību aktu noteikumiem Emitents kārtējo akcionāru sapulci sasauc vismaz reizi gadā. Ārkārtas akcionāru sapulces sasaucamas pēc vajadzības.

1. Akcionāru tiesību nodrošināšana un piedalīšanās akcionāru sapulcēs

Emitents nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret visiem akcionāriem - vienas kategorijas akciju īpašniekiem. Visiem akcionāriem jābūt vienādām iespējām līdzdarboties Emitenta pārvaldē – piedalīties akcionāru sapulcēs un saņemt informāciju, kas akcionāriem nepieciešama lēmumu pieņemšanai.

- 1.1. Svarīgi ir nodrošināt, lai visiem vienas kategorijas akciju īpašniekiem ir arī vienādas tiesības, tai skaitā saņemt daļu no Emitenta peļņas dividenžu vai kādā citā veidā proporcionāli tiem piederošo akciju skaitam, ja tiem piederošās akcijas šādas tiesības paredz.

Šo principu Banka ievēro. Bankai ir vienas kategorijas akcijas. Dividendes tiek sadalītas proporcionāli.

- 1.2. Emitents izstrādā peļņas sadales politiku. Politikas izstrādes gaitā vēlams ņemt vērā tikai tūlītēja labuma nodrošināšanu Emitenta akcionāriem, izmaksājot tiem dividendes, arī peļņas reinvestēšanas lietderību, tādējādi vairojot Emitenta vērtību nākotnē. Vēlams peļņas sadales politiku apspriest akcionāru sapulcē, tādējādi nodrošinot, lai ar to iepazītos pēc iespējas lielāks skaits akcionāru, un dodot iespēju akcionāriem izteikties. Informācija par Emitenta peļņas sadales politiku iekļaujama Ziņojumā, kā arī ievietojama Emitenta mājas lapā internetā.

Banka šo principu ievēro daļēji. Peļņas sadales politika atsevišķa dokumenta veidā Bankā nav izstrādāta. Valde iesniedz priekšlikumu peļņas sadalei. Padome to izskata un iesniedz akcionāru sapulcei, kas pieņem galīgo lēmumu. Tiek ievērotas šī principa un Komerclikuma prasības par aizvadītā darbības gada peļņas izlietošanu izskatīšanu akcionāru sapulcē.

- 1.3. Lai pietiekami efektīvi tiktu aizsargātas Emitenta akcionāru intereses, visus šajos Ieteikumos minētos jautājumus attiecībā uz akcionāru sapulču sasaukšanu un akcionāru nodrošināšanu ar nepieciešamo informāciju ir aicināti savā darbībā ievērot ne tikai Emitenti, bet arī jebkura cita persona, kas tiesību aktos noteiktajā kārtībā sasauc, izsludina un organizē akcionāru sapulci.

Šo ieteikumu Banka ievēro.

- 1.4. Emitenta akcionāriem nodrošināma iespēja savlaicīgi un regulāri saņemt visu nepieciešamo informāciju par Emitentu, piedalīties sapulcēs un balsot par darba kārtības jautājumiem. Emitentam jāveic visas iespējamās darbības, lai sapulcē piedalītos pēc iespējas lielāks skaits akcionāru, tāpēc sapulces norises vietai un laikam nevajadzētu ierobežot akcionāru ierašanos uz sapulci. Tāpat nebūtu pieļaujama izsludinātās akcionāru sapulces norises vietas un laika maiņa īsi pirms sapulces, kas tādējādi apgrūtinātu vai pat padarītu neiespējamu akcionāru ierašanos uz sapulci.

Banka šo principu ievēro. Banka informē visus akcionārus par sapulces sasaukšanu, nosūtot katram akcionāram paziņojumu, ievērojot Komerclikumā noteiktos termiņus un kārtību. Banka nodrošina akcionāriem iespēju iepazīties ar sapulces darba kārtības jautājumiem, kā arī tiek nodrošināta iespēja Komerclikumā noteiktajā termiņā iesniegt priekšlikumu par papildus jautājumu izskatīšanu akcionāru sapulcē.

- 1.5. Emitents informē akcionārus par akcionāru sapulces sasaukšanu, izsludinot to tiesību aktos noteiktajā kārtībā un termiņos. Emitenti ir aicināti izsludināt akcionāru sapulci nekavējoties pēc tam, kad pieņemts lēmums par sapulces sasaukšanu, jo īpaši šis nosacījums attiecināms uz ārkārtas akcionāru sapulcēm. Informācija par sapulces sasaukšanu ievietojama arī Emitenta mājas lapā internetā, kur tā būtu jānodrošina vismaz vienā svešvalodā. Ieteicams, lai šī svešvaloda būtu angļu valoda, lai mājas lapu varētu lietot arī ārvalstu investori. Publiskojot informāciju par akcionāru sapulces sasaukšanu, norādāms arī sapulces sasaukšanas iniciators.

Banka ievēro šo principu daļēji. Banka sasauca akcionāru sapulci Komerclikumā noteiktajā kārtībā un termiņos, taču, tā kā Bankas akcijas nav iekļautas regulētajā tirgū, informācija par akcionāru sapulces sasaukšanu netiek publicēta Bankas mājas lapā.

- 1.6. Emitents nodrošina, lai akcionāriem pirms sapulces savlaicīgi būtu pieejama visaptveroša informācija, kas saistīta ar sapulces norisi, norises vietu un balsošanu par pieņemamajiem lēmumiem, kā arī informācija par darba kārtību un lēmumu projektiem, par kuriem plānots balsot sapulcē. Emitents arī informē akcionārus, kur tie var vērsties, lai saņemtu atbildes uz jebkuriem jautājumiem par akcionāru sapulci un darba kārtības jautājumiem, un nodrošina nepieciešamo papildu informācijas sniegšanu akcionāriem.

Šo principu Banka ievēro.

- 1.7. Emitents nodrošina, lai vismaz 14 (četrpadsmit) dienas pirms sapulces akcionāriem būtu iespēja iepazīties ar sapulcē izskatāmo jautājumu lēmumu projektiem, tajā skaitā arī tiem, kas iesniegti papildus jau pēc sapulces izsludināšanas. Emitents nodrošina iespēju iepazīties ar pilnu lēmumu projektu tekstu, jo sevišķi tas attiecināms uz balsojumu par Emitenta statūtu grozījumiem, Emitenta amatpersonu ievēlēšanu, to atalgojuma noteikšanu, Emitenta peļņas sadali un citiem jautājumiem.

Šo principu Banka ievēro.

1.8. Emitents nedrīkst nekādā veidā ierobežot akcionāru tiesības izvirzīt ievēlēšanai padomē akcionāru pārstāvjus, un padomes locekļu un citu amatpersonu kandidatūras ir izvirzāmas savlaicīgi, lai akcionāriem vismaz 14 (četrpadsmit) dienas pirms akcionāru sapulces būtu pieejama informācija par minētajām personām vismaz tādā apjomā, kā tas noteikts šīs sadaļas 1.9. punktā.

Šo principu Banka ievēro. Sakarā ar to, ka 2008.gadā Bankā nenotika Padomes pārvēlēšana, nebija nepieciešamības pielietot šo principu.

1.9. Īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai akcionāriem vismaz 14 (četrpadsmit) dienas pirms sapulces būtu iespēja iepazīties ar informāciju par padomes locekļu kandidātiem, kuru apstiprināšana plānota akcionāru sapulcē. Publiskojot informāciju par padomes locekļu kandidātiem, ir atklājama arī šo personu īsa profesionālā biogrāfija. Tā kā Emitenta padomes locekļu izvirzīšana ir jāveic ļoti rūpīgi, vēlams, lai Emitents minēto informāciju atklātu pēc iespējas savlaicīgāk.

Šo principu Banka ievēro. Sakarā ar to, ka 2008.gadā Bankā nenotika Padomes pārvēlēšana, nebija nepieciešamības pielietot šo principu.

1.10. Emitents nevar ierobežot akcionāru tiesības sapulces laikā konsultēties savā starpā, ja tas nepieciešams kāda lēmuma pieņemšanai vai jautājuma noskaidrošanai.

Šo principu Banka ievēro.

1.11. Lai nodrošinātu akcionārus ar visaptverošu informāciju par akcionāru sapulces norisi, Emitents izstrādā akcionāru sapulces norises reglamentu, kurā nosaka akcionāru sapulces norises kārtību un jebkuru ar sapulci saistītu organizatorisku jautājumu atrisināšanas kārtību (piemēram, akcionāru reģistrēšanos sapulcei, sapulcē izskatāmo jautājumu lēmumu pieņemšanas kārtību, Emitenta rīcību, ja kāds no darba kārtības jautājumiem netiek izskatīts, ja nevar tikt pieņemts lēmums u.tml.). Emitenta pieņemtajām procedūrām attiecībā uz piedalīšanos balsošanā jābūt viegli realizējamām.

Šo principu Banka ievēro daļēji. Sapulces tiek sasauktas un noris atbilstoši Komerclikuma prasībām.

1.12. Emitentam jānodrošina, lai akcionāriem sapulces norises laikā būtu iespējams uzdot jautājumus akcionāru sapulcē ievēlamo amatpersonu kandidātiem un citiem klātesošajiem Emitenta pārstāvjiem. Emitents ir tiesīgs noteikt saprātīgus jautājumu uzdošanas nosacījumus, piemēram, izslēdzot iespēju vienam akcionāram izmantot visu jautājumu uzdošanai paredzēto laiku, un noteikt vienas personas uzstāšanās maksimālo laika limitu.

Šo principu Banka ievēro.

1.13. Tā kā, nosakot ilgstošu sapulces pārtraukumu, uz neplānoti ilgu laiku tiek apgrūtinātas akcionāru tiesības brīvi rīkoties ar savām akcijām, nav vēlams akcionāru sapulcei izsludināt pārtraukumu. Nosacījumi, pie kādiem ir iespējams noteikt sapulces pārtraukumu, ir jāparedz arī sapulces norises reglamentā. Sapulces pārtraukums var būt kā pārtraukums pusdienām, īsas (ne vairāk kā uz 30 minūtēm) starppauzes u. tml.

Šo ieteikumu Banka ievēro. Bankas akcionāru pilnsapulcēs, kas notikušas 2008.gadā netika noteikti sapulces pārtraukumi.

1.14. Norādot akcionāru sapulces protokolā visu sapulcē izskatāmo darba kārtības jautājumu apspriešanas gaitu un saturu, sapulces vadītājam jānodrošina, lai gadījumos, ja kāds no sapulces dalībniekiem to pieprasa, protokolā tiktu atspoguļotas atsevišķas debates vai arī protokolam rakstveidā pievienoti akcionāra priekšlikumi vai jautājumi.

Šo ieteikumu Banka ievēro.

2. Emitenta pārvaldes institūciju locekļu un to kandidātu līdzdalība akcionāru sapulcē

Akcionāru sapulcē jāpiedalās Emitenta valdes locekļiem, revidentam, kā arī iespējami lielākam skaitam Emitenta padomes locekļu.

2.1. Emitenta pārvaldes institūciju locekļu un revidenta dalība sapulcē nepieciešama, lai nodrošinātu informācijas apmaiņu starp Emitenta akcionāriem un pārvaldes institūciju locekļiem, kā arī lai nodrošinātu akcionāru tiesības saņemt kompetentu personu atbildes uz uzdotajiem jautājumiem. Akcionāru sapulcē, kurā netiek izskatīti ar Emitenta finansēm saistīti jautājumi, Emitenta revidenta klātbūtne nav obligāta. Izmantojot tiesības uzdot jautājumus, akcionāri var iegūt sīkāku informāciju par apstākļiem, kas varētu ietekmēt finanšu pārskata un Emitenta finansiālās situācijas novērtējumu.

Banka ievēro šo principu daļēji. Bankas akcionāru sapulcēs piedalās Bankas valdes priekšsēdētājs, kas atbildīgs par Bankas gada pārskata sagatavošanu un apstiprināšanu. Nepieciešamības gadījumā, lai akcionāriem tiktu nodrošināta iespēja saņemt kompetentu personu atbildes uz jautājumiem, tiek pieaicināti Bankas speciālisti.

2.2. Sapulcē jāpiedalās Emitenta amatpersonu kandidātiem, kuru ievēlēšana plānota akcionāru sapulcē. Tas īpaši attiecināms uz padomes locekļiem. Ja padomes locekļa vai revidenta amata kandidāts nevar piedalīties akcionāru sapulcē un tam ir svarīgs iemesls, tad ir pieļaujama attiecīgās personas neierašanās uz akcionāru sapulci. Šādā gadījumā visa būtiskā informācija par kandidātu ir jāatklāj pirms sapulces.

Šo principu Banka ievēro.

2.3. Akcionāru sapulces laikā sapulces dalībniekiem jābūt iespējai iegūt informāciju par amatpersonām vai amatpersonu kandidātiem, kuri nav ieradušies uz sapulci un to neierašanās iemesliem. Emitenta amatpersonu neierašanās iemesli akcionāru sapulcē būtu fiksējami akcionāru sapulces protokolā.

Šo principu Banka ievēro.

B. VALDE

Valde ir Emitenta izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv Emitentu tā ikdienas darbībā, tādēļ Emitentam jānodrošina, lai valde būtu efektīva, lemtspējīga un uz peļņas gūšanu orientēta, skaidri nosakot tās pienākumus un atbildību.

3. Valdes pienākumi un atbildība

Emitentam jānosaka skaidri un nepārprotami valdes pienākumi, pilnvaras un tās locekļu atbildība, tādējādi nodrošinot sekmīgu valdes darbību un Emitenta vērtības pieaugumu.

3.1. Valdes pienākums ir vadīt Emitenta darbību, kas ietver arī atbildību par Emitenta noteikto mērķu un stratēģijas realizēšanu un atbildību par sasniegtajiem rezultātiem. Par minēto valde ir atbildīga padomei, kā arī akcionāru sapulcei. Pildot savus pienākumus, valdei ir jāpieņem lēmumi neatkarīgi no savām personīgajām vai Emitentu kontrolējošo akcionāru interesēm un jāvadās no visu akcionāru interesēm, ņemot vērā Emitenta un ar to saistīto uzņēmumu (vai filiāļu) kopējās intereses.

Šo principu Banka ievēro. Bankas valdes pienākumi un atbildība noteikti spēkā esošajā Nolikumā par Valdi.

3.2. Valdes pilnvaras nosakāmas valdes nolikumā vai tam pielīdzināmā dokumentā, kas publicējams Emitenta mājas lapā internetā. Šim dokumentam jābūt pieejamam arī Emitenta birojā.

Šo principu Banka ievēro daļēji. Valdes pilnvaras noteiktas Nolikumā par Valdi. Nolikums Bankā ir pieejams. Bankas mājas lapā Nolikums par Valdi nav ievietots. Banka izskata iespēju ievietot Nolikumu par Valdi mājas lapā.

3.3. Valde ir atbildīga arī par visu saistošo normatīvo aktu ievērošanu, par risku pārvaldīšanu, kā arī par Emitenta finansiālo darbību.

Šo principu Banka ievēro.

3.4. Valdei jāpilda noteikti uzdevumi, tajā skaitā:

- 1) korporatīvās stratēģijas, noteikto darbības plānu, risku kontroles procedūru, gada budžeta un biznesa plānu izpildes novērtēšana un virzīšana, nodrošinot kontroli pār plānu izpildi un plānoto rezultātu sasniegšanu;
- 2) Emitenta vadošo darbinieku atlase, to atalgojuma noteikšana, darbības kontrolēšana un nepieciešamības gadījumā to nomaiņa, ievērojot Emitenta noteikto personāla politiku;
- 3) savlaicīga un kvalitatīva atskaišu sniegšana, nodrošinot arī iekšējās revīzijas veikšanu, un informācijas atklāšanas kontrole.

Šo principu Banka ievēro.

3.5. Valde gada pārskatā apliecina, ka iekšējā riska kontroles procedūras ir efektīvas un ka riska vadība un iekšējā kontrole visa gada laikā ir veikta atbilstoši minētajām kontroles procedūrām.

Šo principu Banka ievēro.

3.6. Vēlams, lai valde iesniegtu apstiprināšanai Emitenta padomē lēmumus, kas nosaka Emitenta mērķus un stratēģiju šo mērķu sasniegšanai (līdzdalība citās sabiedrībās, īpašumu iegūšana vai atsavināšana, darbības paplašināšana, atverot pārstāvniecības vai filiāles, vai paplašinot darbības jomu u.tml.).

Šo principu Banka ievēro daļēji.

4. Valdes sastāvs un valdes locekļiem izvirzāmas prasības

Emitenta apstiprinātajam valdes sastāvam jābūt tādām, kas spētu nodrošināt pietiekami kritisku un neatkarīgu attieksmi lēmumu izvērtēšanā un pieņemšanā.

4.1. Veidojot valdi, jāievēro, lai katram no valdes locekļiem būtu atbilstoša izglītība un darba pieredze. Emitents izveido valdes loceklim izvirzāmo prasību apkopojumu, kurā būtu noteiktas katram valdes loceklim nepieciešamās prasmes, izglītība, iepriekšējā darba pieredze un citi atlases kritēriji.

Banka šo principu ievēro. Valdes priekšsēdētājam un valdes locekļiem izvirzāmās prasības noteiktas arī Kredītiestāžu likumā un tās Bankai ir obligāti izpildāmas. Minētās prasības attiecas uz valdes priekšsēdētāja un valdes locekļu izglītību, kompetenci, reputāciju, profesionālo pieredzi un c.

4.2. Emitenta mājas lapā internetā par katru Emitenta valdes locekli ir jāievieto šāda informācija: vārds, uzvārds, dzimšanas gads, iegūtā izglītība, termiņš, uz kādu ievēlēts valdes loceklis, tā ieņemamais amats, pēdējo trīs gadu profesionālās pieredzes apraksts, tā īpašumā esošo Emitenta vai tā meitas/mātes kompāniju akciju skaits, informācija par ieņemamajiem amatiem citās kapitālsabiedrībās.

Šo principu Banka ievēro daļēji. Banka izskata iespēju ievietot pilnu šajā punktā minēto informāciju Bankas mājas lapā.

4.3. Lai varētu sekmīgi pildīt savus pienākumus, valdes locekļiem jābūt pieejamai savlaicīgai un precīzai informācijai par Emitenta darbību. Valdei jābūt iespējai sniegt objektīvu vērtējumu par Emitenta darbību. Valdes locekļiem jābūt pietiekamam laikam savu pienākumu veikšanai.

Šo principu Banka ievēro.

4.4. Nav vēlams vienu un to pašu valdes locekli ievēlēt valdē vairāk kā četrus termiņus pēc kārtas. Emitentam ir jāizvērtē, vai tādējādi tiks veicināta Emitenta darbības attīstība un būs iespējams izvairīties no situācijas, kad vienas vai atsevišķu personu rokās, ievērojot to ilggadējo darbību pie Emitenta, tiek koncentrēta lielāka vara. Ja arī šāda ievēlēšana tiek pieļauta, būtu vēlams apsvērt nepieciešamību mainīt attiecīgā valdes locekļa pārziņā nodoto Emitenta darbības jomu.

Šo ieteikumu Banka ievēro.

5. Valdes locekļu darba apmaksā

Katram valdes loceklim par tā veikto darbu ir nosakāma taisnīga un samērīga atlīdzība, un atalgojuma noteikšanas principiem ir jābūt skaidriem un atklātiem.

5.1. Atalgojumam, ko nosaka valdes locekļiem, ir jābūt skaidri definētam un caurskatāmam. Emitenta padome veic regulāru noteiktā atalgojuma pārskatīšanu saskaņā ar Emitenta noteikto atalgojuma politiku.

Banka ievēro šo principu pamatojoties uz Nolikumu par Valdi. Valdes locekļu atalgojumu nosaka Padome.

5.2. Nosakot valdes locekļu atalgojumu un paredzot atalgojuma struktūrā mainīgo daļu, vēlams, to piesaistīt iepriekš noteiktiem īstermiņa un ilgtermiņa mērķiem. Atalgojuma mainīgās daļas piesaiste tikai īstermiņa rezultātiem neveicinās valdes locekļu ieinteresētību Emitenta ilgtermiņa izaugsmē un rezultātu uzlabošanā. Ieteicams, lai atalgojuma apjoms un struktūra būtu atkarīga no uzņēmuma darbības rezultātiem, akciju cenas un citiem ar Emitentu saistītiem notikumiem.

Šo ieteikumu Banka ievēro. Pamatojoties uz Padomes lēmumu Valdes locekļu prēmēšanas fondu apstiprina Padome, ņemot vērā Valdes locekļu ieguldījumu rezultātu sasniegšanā.

5.3. Emitenta padome, nosakot atalgojumu valdes locekļiem, ievēro Emitenta noteikto atalgojuma politiku. Novērtējot valdes locekļu darbu, padome ņem vērā katram valdes loceklim noteiktos pienākumus, Emitenta ekonomisko stāvokli un citus rādītājus, ko uzskata par svarīgiem valdes locekļa darba novērtēšanā.

Šo principu Banka ievēro.

5.4. Ja valdes loceklim kā atalgojums tiek piešķirtas akciju opcijas, kas dod tiesības tam iegūt Emitenta akcijas, Emitents ievēro Biržas noteikumus noteiktos opciju piešķiršanas nosacījumus.

Šo principu Banka nepiemēro, jo 2008.gadā kā atalgojums Bankas akciju opcijas netika piešķirtas.

5.5. Atklājot informāciju par Emitenta valdes locekļiem izmaksāto kopējo atalgojuma apjomu, Emitents, ja tas ir iespējams, ir aicināts atklāt arī informāciju par iepriekšējiem pārskata gadiem, ja šāda informācija nav tikusi atklāta iepriekš. Informācijas atklāšana par iepriekšējiem gadiem ir īpaši svarīga tāpēc, lai ieguldītāji spētu novērtēt Emitenta valdes locekļiem piemērojamo atalgojuma politiku ilgtermiņā un Emitenta attīstības rādītāju sasaisti ar pārmaiņām atalgojuma sistēmās.

Informācija par Valdes locekļiem izmaksāto atalgojumu ietverta Bankas 2008.gada finanšu pārskatā, kurš ir ievietots Bankas mājas lapā.

6. Interēšu konfliktu identificēšana valdes locekļu darbībā

Katram valdes loceklim savā darbībā ir jāizvairās no jebkādiem interēšu konfliktiem un jābūt maksimāli neatkarīgam no jebkuriem ārējiem apstākļiem, ar vēlmi uzņemties atbildību par pieņemtajiem lēmumiem un jāievēro vispārpieņemtie ētikas principi, pieņemot jebkurus ar Emitenta darbību saistītus lēmumus.

- 6.1. Katra valdes locekļa pienākums ir novērst jebkādu, pat tikai šķietamu, interēšu konfliktu rašanos savā darbībā. Pieņemot lēmumus, valdes loceklis vadās no Emitenta interesēm un neizmanto Emitentam izvirzītos sadarbības piedāvājumus personīgā labuma gūšanai.
- 6.2. Par jebkura interēšu konflikta rašanos vai tikai tā iespējamību valdes loceklim nekavējoties jāpaziņo pārējiem valdes locekļiem. Valdes loceklis paziņo par jebkuru darījumu vai līgumu, kuru Emitents plāno slēgt ar personu, kam ar valdes locekli ir ciešas attiecības, vai kas ir ar valdes locekli saistīta persona, kā arī informē par jebkādu interēšu konfliktu rašanos noslēgto līgumu darbības laikā. Par personām, kam ir ciešas attiecības ar valdes locekli, šo ieteikumu izpratnē tiek uzskatītas: valdes locekļa laulātais, radnieks vai svainis, skaitot radniecību līdz otrajai pakāpei un svainību līdz pirmajai pakāpei, vai personas, ar kurām valdes loceklim vismaz vienu gadu ir kopīga saimniecība. Par personām, kas ir saistītas ar valdes locekli, šo ieteikumu izpratnē uzskatāmas juridiskas personas, kurās valdes loceklis vai ar to cieši saistītas personas ieņem valdes vai padomes locekļa amatu, veic revidenta pienākumus vai ieņem citu vadošu amatu, kurā atrodoties, tam ir iespējams noteikt vai ietekmēt attiecīgās juridiskās personas darbības stratēģiju.
- 6.3. Valdes loceklim nebūtu vēlams piedalīties tādu lēmumu pieņemšanā, kuri varētu radīt interēšu konfliktu.

Banka ievēro šos principus. Bankā ir izstrādāta Korporatīvi vērtību profesionālās rīcības un ētikas standarti, interēšu konfliktu pārvaldīšanas politika, kas regulē ētikas un interēšu konfliktu jautājumus. Minētie jautājumi regulēti arī Bankas Nolikumā par Valdi.

C. PADOME

Saskaņā ar tiesību aktiem padome ir Emitenta pārraudzības institūcija, kas pārstāv akcionāru intereses sapulču starplaikos un, likumā un Emitenta statūtos noteiktajos gadījumos, uzrauga valdes darbību.

7. Padomes pienākumi un atbildība

Emitenta padomes darbības mērķis ir darboties visu akcionāru interesēs, nodrošinot Emitenta vērtības pieaugumu. Emitentam jānosaka skaidri padomes pienākumi un padomes locekļu atbildība, kā arī jānodrošina, lai atsevišķi padomes locekļi vai to grupa nevarētu ieņemt dominējošu lomu lēmumu pieņemšanā.

- 7.1. Padomes funkcijas nosakāmas padomes nolikumā vai tam pielīdzināmā dokumentā, kas regulētu padomes darbību, un tas ievietojams Emitenta mājas lapā internetā. Šim dokumentam jābūt pieejamam arī Emitenta birojā.

Šo principu Banka ievēro daļēji. Padomes funkcijas noteiktas Nolikumā par Padomi. Nolikums Bankā ir pieejams. Banka izskata iespēju ievietot Nolikumā par Padomi Bankas mājas lapā.

- 7.2. Emitenta gada pārskatam pievienotajā padomes ziņojumā padome sniedz vispārīgu informāciju par savu darbību attiecīgajā pārskata gadā, informāciju par korporatīvās pārvaldības principu ievērošanu Emitenta darbībā, kā arī sniedz citu pēc tās ieskatiem nepieciešamo informāciju.

Šo principu Banka ievēro. 2008. gada finanšu pārskats ietver Vadības ziņojumu. Bankas Padomes ziņojumu apstiprina Padome un akcionāru pilnsapulce.

- 7.3. Padomes veiktā pārraudzība pār valdes darbību ietver uzraudzību pār Emitenta mērķu sasniegšanu, korporatīvo stratēģiju un risku pārvaldi, finanšu atskaišu procesu, valdes priekšlikumiem par Emitenta peļņas izlietošanu un Emitenta darbības veikšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Par katru no minētajiem jautājumiem padomei būtu jāapspriežas un jāizsaka savs viedoklis vismaz reizi gadā, ievērojot normatīvajos aktos noteikto padomes sēžu sasaukšanas regularitāti, un apspriežu rezultāti jāatspoguļo padomes ziņojumā.

Šo principu Banka ievēro.

- 7.4. Padome un katrs tās loceklis ir atbildīgi, lai to rīcībā būtu visa viņu pienākumu veikšanai nepieciešamā informācija, kura iegūstama no valdes locekļiem un iekšējiem revidentiem vai, ja nepieciešams, no Emitenta darbiniekiem un ārējiem konsultantiem. Informācijas apmaiņas nodrošināšanai padomes priekšsēdētājam regulāri jāsaazinās ar Emitenta valdi, tai skaitā ar valdes priekšsēdētāju, un jāapspriež visi svarīgākie ar Emitenta darbības un attīstības stratēģiju, biznesa aktivitātēm un risku vadību saistītie jautājumi.

Šo principu Banka ievēro.

7.5. Nosakot padomes funkcijas, būtu jāparedz pienākums katram padomes loceklim sniegt skaidrojumu Emitentam gadījumos, kad tas nevar piedalīties padomes sēdēs. Ir vēlams atklāt informāciju, kuri no padomes locekļiem nav apmeklējuši vairāk kā pusi no padomes sēdēm pārskata gada laikā, norādot arī neapmeklējuma iemeslus.

Šo ieteikumu Banka ievēro daļēji. Bankas spēkā esošajā Nolikumā par Padomi Padomes loceklim ir noteikts pienākums aktīvi piedalīties padomes sēdēs, taču Padomes loceklim nav noteikts pienākums iesniegt paskaidrojumu gadījumā, ja tas nevar piedalīties padomes sēdē.

7.6. Padomes veiktā valdes pārraudzība ir sevišķi svarīga jomās, kurās ir liela iespējamība rasties interešu konfliktiem: valdes locekļu iecelšana, valdes locekļu atalgojuma noteikšana un Emitenta darbības revīzija. Lai veicinātu padomes efektīvāku darbību un pienākumu sadali padomes locekļu vidū, padome var izveidot atsevišķas komisijas (revīzijas, nominācijas (iecelšanas), atalgojuma un citas komisijas).

7.7. Pirms pieņemt lēmumu par komisiju izveidošanu, padomei ir jāizvērtē iespējamie ieguvumi un paredzamās komisiju darba izmaksas, ja tādas tiek plānotas. Izveidojamo komisiju struktūru un skaitu, kādu padome uzskata par nepieciešamu, lai optimizētu savu darbu, nosaka pati padome. Par komisiju izveidi padome informē Emitenta akcionārus, iekļauj Ziņojumā un atklāj informāciju Emitenta mājas lapā internetā.

7.8. Ja tiek pieņemts lēmums par vienas vai vairāku komisiju izveidošanu, komisiju darba finansēšana pieļaujama tikai akcionāru sapulces apstiprinātā padomes budžeta ietvaros. Atsevišķu jautājumu nodošana komisiju pārziņā nekādā ziņā nevar tikt uzskatīta par padomes funkciju nodošanu. Padomes komisijas neaizstāj padomi, un to lēmumiem ir tikai rekomendējošs raksturs. Komisiju izveidošana neatbrīvo Emitenta padomi no atbildības par pieņemtajiem lēmumiem. Komisiju uzdevums ir sagatavot priekšlikumus padomes lēmumu pieņemšanai, bet galīgo lēmumu pieņem pati padome.

Šos principus Banka ievēro daļēji, jo Bankā nav bijušas interešu konflikta situācijas, tādējādi, izveidot komisijas nav bijis nepieciešams.

8. Padomes sastāvs un padomes locekļiem izvirzāmās prasības

Emitenta noteiktajai padomes struktūrai ir jābūt pārskatāmai un saprotamai un jānodrošina pietiekami kritiska un neatkarīga attieksme lēmumu izvērtēšanā un pieņemšanā.

8.1. Emitentam ir jāpieprasa katram padomes loceklim, kā arī katram padomes locekļa kandidātam, kura ievēlšana plānota akcionāru sapulcē, lai tie iesniegtu Emitentam par sevi šādu informāciju: vārds, uzvārds, dzimšanas gads, iegūtā izglītība, padomes locekļa amata ieņemšanas termiņš, pēdējo triju gadu profesionālās pieredzes apraksts, tā īpašumā esošo Emitenta vai tā meitas/mātes kompāniju akciju skaits, informācija par ieņemamajiem amatiem citās kapitālsabiedrībās. Minētā informācija ievietojama Emitenta mājas lapā internetā, papildus minētajam norādot arī termiņu, uz kādu ievēlēts padomes loceklis, tā ieņemamo amatu, tai skaitā arī papildu amatus un pienākumus, ja tādi pastāv.

Banka šo ieteikumu ievēro daļēji. Banka pieprasa informāciju par katru Padomes locekli un Padomes locekļa kandidātu. Minētās informācijas pieprasīšanu Bankai nosaka arī Kredītiestāžu un Komerclikuma, kā arī Bankas Nolikuma par Padomi prasības. Pilnā apmērā šī informācija Bankas mājas lapā netiek publicēta.

8.2. Nosakot padomes locekļiem un to kandidātiem izvirzāmās prasības par pieļaujamo papildu amatu skaitu, jāvērs uzmanība uz to, ka padomes loceklim jābūt pietiekamam laikam savu pienākumu veikšanai, lai tie varētu sekmīgi pildīt savus pienākumus un pilnvērtīgi darboties Emitenta interesēs.

Šo ieteikumu Banka ievēro.

8.3. Veidojot Emitenta padomi, būtu jāņem vērā padomes locekļu kvalifikācija, un tā periodiski jāizvērtē. Padomes sastāvs būtu jāveido no locekļiem, kuriem kopumā piemīt zināšanu, viedokļu un pieredzes dažādība, kas nepieciešama, lai padome varētu sekmīgi veikt savus uzdevumus.

Šo ieteikumu Banka ievēro.

8.4. Katram padomes loceklim savā darbībā jābūt maksimāli neatkarīgam no jebkuriem ārējiem apstākļiem un ar vēlmi uzņemties atbildību par pieņemtajiem lēmumiem, jāievēro vispārpieņemtie ētikas principi, pieņemot jebkurus ar Emitenta darbību saistītus lēmumus.

Šos ieteikumus Banka ievēro. Bankā ir izstrādāta Korporatīvo vērtību profesionālās rīcības un ētikas standarti, interešu konfliktu pārvaldīšanas politika.

8.5. Nav iespējams izveidot sarakstu, kurā būtu norādīti visi apstākļi, kas varētu apdraudēt padomes locekļu neatkarību vai ko varētu izmantot, vērtējot konkrētas personas atbilstību neatkarīga padomes locekļa statusam. Tāpēc Emitentam, vērtējot padomes locekļu neatkarību, jāvadās no Pielikumā minētajiem padomes locekļu neatkarības kritērijiem.

8.6. Ir vēlams, lai vismaz puse no padomes locekļiem būtu neatkarīgi, atbilstoši Pielikumā noteiktajiem padomes locekļu neatkarības kritērijiem. Ja padomes locekļu skaits veido nepāra skaitli, tad neatkarīgie padomes locekļi var būt par vienu mazāk nekā tie, ka neatbilst Pielikumā norādītajiem neatkarības kritērijiem.

- 8.7. Par neatkarīgu ir uzskatāma persona, kura atbilst Pielikumā minētajiem padomes locekļa neatkarības kritērijiem. Ja padomes loceklis neatbilst kādiem no Pielikumā minētajiem neatkarības kritērijiem, bet Emitents tomēr uzskata šādu padomes locekli par neatkarīgu, tad tam jāsniedz sīkāks sava viedokļa skaidrojums par pieļautajām atkāpēm.
- 8.8. Personas atbilstība Pielikumā dotajiem neatkarības kritērijiem jāizvērtē jau tad, kad attiecīgais padomes locekļa kandidāts tiek izvirzīts ievēlēšanai padomē. Emitents katru gadu Ziņojumā atklāj informāciju, kuri no padomes locekļiem uzskatāmi par neatkarīgiem.

Bankas Padomes sastāvā esošajiem Padomes locekļiem ir atbilstoša profesionālā izglītība un darba pieredze. Tie pilda Padomes uzdevumus un izpilda prasības, kas noteiktas Nolikumā par Padomi.

9. Padomes locekļu darba apmaksā

Nosakot samaksu Emitenta padomes locekļiem par veiktajiem pienākumiem, jāievēro samērīguma princips, un atalgojuma noteikšanas principiem ir jābūt skaidriem un atklātiem.

- 9.1. Ja padomes loceklim par tam uzticēto pienākumu izpildi tiek noteikts atalgojums, tam jābūt paredzētam Emitenta atalgojuma politikā.

Banka nodrošina šī principa ievērošanu. Bankas akcionāru sapulce ir noteikusi atlīdzību Padomes locekļiem.

- 9.2. Izskatot padomes ziņojumu, kārtējā akcionāru sapulcē ieteicams veikt arī padomes darba novērtējumu. Akcionāri izvērtē padomes darbu, pamatojoties uz padomes ziņojumu un citu padomes sniegto informāciju, kas ir akcionāru rīcībā un kas ļauj izvērtēt padomes veikto uzdevumu kvalitāti un lietderību. Ja tiek veikts padomes darba novērtējums, tad tam jāietver padomes sastāva izvērtējums, darba organizācija un spēja darboties kā vienotam veselumam, kā arī katra padomes locekļa kompetences izvērtējums. Novērtējama ir arī katra padomes locekļa un padomes komisiju, ja tādas ir izveidotas, darba efektivitāte. Lemjot par padomes locekļu darba apmaksu, akcionāru sapulce ņem vērā veikto izvērtējumu.

Šo principu Banka ievēro.

- 9.3. Padomes locekļiem noteikto kopējo atalgojuma apmēru Emitents atklāj Ziņojumā. Emitentam ir jāatklāj kopējais padomes locekļiem izmaksātais atalgojums, kā arī atsevišķi jānorāda padomes locekļiem maksātais algas apjoms un maksātā atalgojuma mainīgā daļa, ja tāda tikusi piešķirta. Ar atalgojuma mainīgo daļu tiek saprasti jebkuri Emitenta padomes loceklim piešķirti maksājumi, kas nav darba alga, piemēram : atalgojums, kas tiek maksāts atkarībā no Emitenta darbības finansiālajiem rezultātiem (prēmijas), akciju opcijas, kas dod tiesības uz Emitenta akcijām, dalība pensiju plānos u. t. ml.

Banka nodrošina šī principa ievērošanu. Bankas Padomes locekļiem izmaksātā atlīdzība tiek atspoguļota Bankas 2008.gada finanšu pārskatā.

9.4. Nosakot padomes locekļu atalgojumu un paredzot atalgojuma struktūrā mainīgo daļu, tā parasti piesaistāma iepriekš noteiktiem īstermiņa un ilgtermiņa mērķiem.

Banka ievēro šo principu.

9.5. Atklājot informāciju par Emitenta padomes locekļiem izmaksāto atalgojuma apjomu, Emitents, ja tas ir iespējams, ir aicināts atklāt arī informāciju par iepriekšējiem pārskata gadiem, ja tā nav tikusi atklāta iepriekš. Informācijas atklāšana par iepriekšējiem gadiem ir svarīga, lai ieguldītāji spētu novērtēt Emitenta padomes locekļiem piemērojamo atalgojuma politiku ilgtermiņā un Emitenta attīstības rādītāju sasaisti ar pārmaiņām atalgojuma sistēmās.

Banka nodrošina šī principa ievērošanu. Bankas 2008.gada pārskatā tiek norādīta informācija par kopējo Padomes locekļu atlīdzības apmēru kārtējā un iepriekšējā pārskata gadā.

10. Interesu konfliktu identificēšana padomes locekļu darbībā

Ikvienam padomes loceklim savā darbībā ir jāizvairās no jebkādiem interešu konfliktiem un jābūt maksimāli neatkarīgam no jebkuriem ārējiem apstākļiem. Padomes loceklim, pieņemot jebkurus ar Emitenta darbību saistītus lēmumus, ir jāievēro vispārpieņemtie ētikas principi un jāuzņemas atbildība par pieņemtajiem lēmumiem.

10.1. Katra padomes locekļa pienākums ir novērst jebkādu, pat tikai šķietamu, interešu konfliktu rašanos savā darbībā. Pieņemot lēmumus, padomes loceklis vadās no Emitenta interesēm un neizmanto Emitentam izvirzītos sadarbības piedāvājumus personīgā labuma gūšanai.

10.2. Par jebkura interešu konflikta rašanos vai tikai tā iespējamību padomes loceklim nekavējoties jāpaziņo pārējiem padomes locekļiem. Padomes loceklis paziņo par jebkuru darījumu vai līgumu, kuru Emitents plāno slēgt ar personu, kam ar padomes locekli ir ciešas attiecības, vai kas ir ar padomes locekli saistīta persona, kā arī informē par jebkādu interešu konfliktu rašanos noslēgto līgumu darbības laikā. Par personām, kam ir ciešas attiecības ar padomes locekli, šo ieteikumu izpratnē tiek uzskatītas: padomes locekļa laulātais, radnieks vai svainis, skaitot radniecību līdz otrajai pakāpei un svainību līdz pirmajai pakāpei, vai personas, ar kurām padomes loceklim vismaz vienu gadu ir kopīga saimniecība. Par personām, kas ir saistītas ar padomes locekli, šo ieteikumu izpratnē uzskatāmas juridiskas personas, kurās padomes loceklis vai ar to cieši saistītas personas ieņem valdes vai padomes locekļa amatu, veic reidenta pienākumus vai ieņem citu vadošu amatu, kurā atrodies, tam ir iespējams noteikt vai ietekmēt attiecīgās juridiskās personas darbības stratēģiju.

10.3. Padomes loceklim, kurš atrodas iespējamā interešu konflikta situācijā, nebūtu vēlams piedalīties tādu lēmumu pieņemšanā, kuri var būt saistīti ar šī interešu konflikta rašanos.

Banka ievēro šo principu. Bankas Nolikumā par Padomi padomes loceklim uzlikts pienākums atturēties no darbībām, kas noved vai var novest pie konflikta izraisīšanas starp Bankas padomes locekļu un Bankas interesēm.

D. INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA

Labā korporatīvās pārvaldības prakse Emitentam, kura akcijas ir iekļautas Biržas regulētā tirgū, nozīmē, ka Emitenta atklātajai informācijai jāsniedz priekšstats par Emitenta saimniecisko darbību un tās finanšu rezultātiem. Tas veicina pamatotu publiskā apgrozībā esošo finanšu instrumentu cenas noteikšanu, kā arī uzticību finanšu un kapitāla tirgiem. Informācijas atklāšana ir cieši saistīta ar investoru attiecībām (turpmāk - IA), kuras var definēt kā Emitenta attiecību veidošanas procesu ar tā potenciālajiem un esošajiem investoriem un citām Emitenta darbībā ieinteresētajām pusēm.

11. Emitenta darbības caurspīdīgums

Emitenta publicētajai informācijai jābūt savlaicīgai un tādai, kas ļautu akcionāriem izvērtēt, kā darbojas Emitenta pārvaldība, sniegtu priekšstatu par uzņēmuma darbību un finanšu rezultātiem, kā arī ļautu pieņemt pamatotus lēmumus attiecībā uz viņiem piederošajām akcijām.

11.1. Korporatīvās pārvaldības struktūra jāveido tā, lai nodrošinātu savlaicīgu un izsmelšu informāciju par visiem būtiskajiem jautājumiem, kas skar Emitentu, ieskaitot tā finansiālo situāciju, darbības rezultātus un īpašnieku struktūru.

Šo ieteikumu Banka ievēro.

11.2. Atklājamajai informācijai jābūt pārbaudītai, precīzai, nepārprotamai un sagatavotai saskaņā ar augstas kvalitātes standartiem.

Šo ieteikumu Banka ievēro.

11.3. Emitentam būtu jāieceļ persona, kas Emitenta vārdā ir tiesīga kontaktēties ar presi un citiem masu medijiem, tādējādi nodrošinot informācijas vienotu izplatīšanu, izvairoties no pretrunīgas un nepatiesas informācijas publicēšanas, un ar kuru nepieciešamības gadījumā var sazināties gan Birža, gan ieguldītāji.

Šo ieteikumu Banka ievēro. Bankas vārdā ar presi un citiem masu medijiem ir tiesīga sazināties Sabiedrisko attiecību nodaļa.

11.4. Emitentam jānodrošina savlaicīga un noteiktajām prasībām atbilstoša Emitenta finanšu pārskatu un gada pārskatu sagatavošana un atklāšana. Pārskatu sagatavošanas kārtība būtu jāparedz Emitenta iekšējās procedūrās.

Šo principu Banka ievēro.

12. Investoru attiecības

Ievērojot to, ka Emitenta akcijas tiek piedāvātas regulētā tirgū, vienlīdz svarīga ir arī tāda Emitenta darbības joma kā investoru attiecības (turpmāk - IA), to attīstīšana un uzturēšana, īpašu uzmanību pievēršot tam, lai visiem investoriem būtu pieejama vienlīdzīga, savlaicīga un pietiekama informācija.

Nemot vērā, ka Bankas akcijas netiek piedāvātas regulētajā tirgū, 12.nodaļā paredzētos principus Banka nepiemēro.

12.1. Galvenie IA mērķi ir precīzas un patiesas ar Emitenta darbību saistītas informācijas sniegšana finanšu tirgus dalībniekiem, kā arī atgriezeniskās saites nodrošināšana, t.i., atsauksmju saņemšana no esošajiem un potenciālajiem ieguldītājiem un citām personām. Īstenojot IA procesu, jāpatur prātā, ka mērķauditoriju neveido tikai institucionālie investori un finanšu tirgus analītiķi. Arvien lielāks uzsvars jāliek uz individuālajiem investoriem, tāpat arvien lielāka nozīme piešķirama citu ieinteresēto pušu: darbinieku, kreditoru un darījumu partneru informēšanai.

12.2. IA informācijas aprītei ir izmantojami vairāki kanāli. Emitenta IA stratēģija jāveido, izmantojot gan tehnoloģiju sniegtās iespējas (māja slapa internetā), gan attiecības ar masu medijiem, gan saiknes ar finanšu tirgus dalībniekiem. Ievērojot mūsdienu tehnoloģiju attīstības pakāpi un pieejamību, ikviena mūsdienīga uzņēmuma IA tiek izmantots internets. Šis medija veids vairumam investoru, īpaši ārvalstu, ir kļuvis par vienu no svarīgākajiem komunikāciju līdzekļiem.

12.3. Pamatprincipi, kuri Emitentam būtu jāievēro, veidojot mājas lapas IA sadaļu:

- 1) internetā mājas lapas IA sadaļa ir jāuztver ne tikai kā informācijas vai faktu glabātava, bet gan kā viens no primārajiem komunikāciju līdzekļiem, ar kura palīdzību iespējams informēt esošos un potenciālos akcionārus;
- 2) visiem interneta mājas lapas IA sadaļas apmeklētājiem ir jābūt iespējai ērti iegūt visu tajā publicēto informāciju. Informācija mājas lapā jāatspoguļo visās svešvalodās, kurās Emitents parasti izplata informāciju, lai nekādā veidā netiktu diskriminēti ārvalstu investori, taču ievērojot, ka informācija atklājama vismaz latviešu un angļu valodā;
- 3) ieteicams apsvērt risinājumu, kas ļautu esošajiem un potenciālajiem investoriem un citiem interesentiem uzturēt saikni ar Emitentu, izmantojot mājas lapas IA sadaļu – uzdot jautājumus un saņemt atbildes, pasūtīt jaunāko informāciju, izteikt viedokli u.tml.;
- 4) mājas lapā ievietotā informācija ir regulāri jāatjauno, un jānodrošina ar Emitentu un tā darbību saistīto jaunumu savlaicīga ievietošana. Nav pieļaujams, ka mājas lapā ir atrodama novecojusi informācija, kas var maldināt tās lietotājus;
- 5) pēc mājas lapas izveides pašiem tās veidotājiem vēlams izvērtēt IA sadaļu no lietotāja viedokļa - vai interesējošā informācija ir viegli atrodama, vai ievietotā informācija sniedz atbildes uz svarīgākajiem jautājumiem u. tml.

12.4. Emitentam jānodrošina, lai tā mājas lapas IA sadaļā būtu atrodama vismaz šāda informācija:

- 1) vispārēja informācija par Emitentu - tā izveidošanas un darbības vēsture, reģistrācijas dati,
- 2) nozares raksturojums, galvenie darbības veidi;
- 3) Emitenta Ziņojums ("ievēro vai paskaidro") par korporatīvās pārvaldības principu ieviešanu;
- 4) emitēto un apmaksāto finanšu instrumentu skaits, norādot, cik no tiem iekļauti regulētā tirgū;
- 5) informācija saistībā ar akcionāru sapulču organizēšanu, izskatāmajiem lēmumu projektiem, pieņemtajiem lēmumiem - vismaz par pēdējo pārskata gadu;
- 6) Emitenta statūti;
- 7) Emitenta valdes, padomes nolikums vai cits tam pielīdzināms dokuments, kas regulē to darbību, kā arī Emitenta atalgojuma politika un akcionāru sapulces norises reglaments, ja tāds ir ticis pieņemts;
- 8) Padomes komisiju, ja tādas tikušas veidotas, darba pienākumu apraksts, kā arī informācija par komisiju paveikto;
- 9) informācija par esošajiem Emitenta padomes un valdes locekļiem (par katru atsevišķi): profesionālā darba pieredze, izglītība, īpašumā esošās Emitenta akcijas (stāvoklis uz gada sākumu, informācija atjaunojama pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi gadā), amati citās uzņēmēj sabiedrībās, kā arī valdes un padomes locekļu pilnvaru termiņi;
- 10) Emitenta akcionāri, kuriem pieder vismaz 5% Emitenta akciju, un informācija par akcionāru maiņu;
- 11) Emitenta finanšu pārskati un gada pārskats, kas sagatavoti saskaņā ar tiesību aktos un Biržas noteikumos noteikto kārtību;
- 12) Jebkura cita informācija, kas Emitentam jāatklāj, piemēram, informācija par būtiskiem notikumiem, Emitenta sagatavotie paziņojumi presei, arhivēta informācija par Emitenta finanšu un gada pārskatiem par iepriekšējiem periodiem u. tml.

E. IEKŠĒJĀ KONTROLE UN RISKU VADĪBA

Iekšējās kontroles un risku vadības nolūks ir nodrošināt Emitenta efektīvu un sekmīgu darbību, sniegtās informācijas patiesumu un atbilstību attiecīgajiem normatīvajiem aktiem un darbības principiem. Iekšējā kontrole palīdz valdei identificēt trūkumus Emitenta pārvaldē un potenciālos riskus, kā arī veicina padomes pienākuma -pārraudzīt valdes darbību - efektīvu izpildi.

13. Emitenta ārējās un iekšējās kontroles darbības principi

Emitenta veiksmīgas darbības nodrošināšanai nepieciešams paredzēt regulāru tās kontroli un noteikt kārtību iekšējās un ārējās kontroles (revīzijas) veikšanai.

13.1. Lai nodrošinātu veiksmīgu darbību, Emitentam pastāvīgi jākontrolē sava darbība - tai skaitā ir jādefinē iekšējās kontroles kārtība.

Šo ieteikumu Banka ievēro. Bankā ir ieviesta un darbojas Iekšējā kontroles sistēma. Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzības funkcijas veic iestādes iekšējais audits, savukārt, iestādes Padome uzrauga, lai iestādes valde nodrošina iekšējās kontroles sistēmas izveidi un efektīvu funkcionēšanu.

13.2. Risku vadības mērķis ir nodrošināt ar Emitenta komercdarbību saistītu risku apzināšanu un uzraudzīšanu. Lai nodrošinātu efektīvu risku vadību, ir nepieciešams definēt risku vadības pamatprincipus. Ir ieteicams raksturot būtiskākos ar Emitenta darbību saistītos potenciālos un esošos riskus.

Šo ieteikumu Banka ievēro. Bankā ir izstrādāti virkne Iekšējā kontroles sistēmas dokumentu risku kontrolei, piemēram, Iekšējās kontroles sistēmas dokuments „Risku pārvaldīšanas politika”.

13.3. Revidentam jānodrošina pieeja tā pienākumu veikšanai nepieciešamajai informācijai un iespēja apmeklēt padomes un valdes sēdes, kurās tiek skatīti finanšu rezultāti vai citi jautājumi.

Šo ieteikumu Banka ievēro. Revidenta funkcijas Bankā veic Iekšējā audita nodaļa.

13.4. Revidentam savā darbībā ir jābūt neatkarīgam, un tā uzdevums ir sniegt Emitentam neatkarīgus un objektīvus revīzijas un konsultatīva rakstura pakalpojumus, lai veicinātu Emitenta darba efektivitāti un sniegtu atbalstu Emitenta vadībai izvirzīto mērķu sasniegšanā, piedāvājot sistemātisku pieeju risku vadības un kontroles procesu izvērtēšanai un uzlabošanai.

Šo ieteikumu Banka ievēro. Revidenta funkcijas Bankā veic Iekšējā audita nodaļa.

13.5. Vismaz reizi gadā ir ieteicams veikt neatkarīgu iekšējo pārbaudi, kas novērtētu Emitenta darbību, tai skaitā tās atbilstību Emitenta apstiprinātajām procedūrām.

Šo ieteikumu Banka ievēro. Revidenta funkcijas Bankā veic Iekšējā audita nodaļa.

13.6. Apstiprinot revidentu, būtu vēlams, lai viena revidenta pilnvaru laiks nesakristu ar valdes pilnvaru laiku.

Šo ieteikumu Banka ievēro. Revidenta funkcijas Bankā veic Iekšējā audita nodaļa.

F. ATALGOJUMA POLITIKA

14. Emitenta atalgojuma politika

Valdes un padomes locekļu atalgojuma politika - atalgojuma forma, struktūra un apjoms - ir viena no tām jomām, kurā iesaistītajām personām ir potenciāli lielāks risks nonākt interešu konflikta situācijā. Lai to novērstu, Emitentam ir vēlams noteikt skaidru atalgojuma politiku.

14.1. Emitents ir aicināts izstrādāt atalgojuma politiku, kurā būtu nosakāmi galvenie atalgojuma noteikšanas principi, iespējamās atalgojuma shēmas un citi ar to saistīti būtiski jautājumi. Atalgojuma politikas izstrāde ir nododama Emitenta padomes pārziņā, kura tās projekta sagatavošanas laikā noteikti konsultējas ar Emitenta valdi. Atalgojuma politika vai tās nozīmīgākās sastāvdaļas ir publiskojamas kā jebkura cita ar Emitenta darbību saistīta būtiska informācija.

Šo ieteikumu Banka ievēro. Bankas Valde ir izstrādājusi Darba samaksas sistēmas nolikumu un Prēmēšanas sistēmas nolikumu, kuri ir apstiprināti Bankas padomē.

14.2. Mainīgā atalgojuma shēmas, kurās kā atlīdzība paredzētas Emitenta akcijas vai akciju opcijas, kā arī jebkuri būtiski grozījumi šādās shēmās būtu jāizskata arī akcionāru sapulcē, un nepieciešamības gadījumā jāpieņem atbilstoši lēmumi. Ievērojot minēto, akcionāriem pirms sapulces būtu jānodrošina visa nepieciešamā informācija.

Šo ieteikumu Banka nepiemēro, jo 2008.gadā kā atalgojums Bankas akciju opcijas netika piešķirtas.

14.3. Atalgojuma shēmas, kurās kā atlīdzība paredzētas Emitenta akcijas, teorētiski var radīt zaudējumus Emitenta akcionāriem, jo jaunas akciju emisijas dēļ ir iespējama akciju cenas pazemināšanās. Tādēļ pirms jebkādas šāda veida atalgojuma shēmas izstrādes un apstiprināšanas ir nepieciešams izvērtēt iespējamus ieguvumus vai zaudējumus.

Šis princips nav attiecināms uz Banku, jo Bankā nav paredzētas atalgojuma shēmas, kurā kā atlīdzība būtu paredzētas Bankas akcijas.

14.4. Izstrādājot atalgojuma politiku, Emitentam ir noteikti jāatklāj informācija par to, kā Emitents plāno nodrošināt saskaņā ar apstiprinātajām atalgojuma shēmām piešķiramo akciju daudzumu -vai tās tiek plānots iegūt, pērkot regulētā tirgū, vai arī ir plānots emitēt jaunas akcijas.

Šis princips nav attiecināms uz Banku, jo Bankā nav paredzētas atalgojuma shēmas, kurā kā atlīdzība būtu paredzētas Bankas akcijas.

G. INFORMĀCIJA PAR BANKAS UN GRUPAS IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMAS GALVENAJIEM ELEMENTIEM

1. Vispārīgie principi

Ņemot vērā nebūtisko darījumu apjomu Grupas līmenī, Banka pārvalda tās darbībai raksturīgos riskus individuāli, izņemot kredītrisku, kurš tiek pārvaldīts Grupas līmenī, Risku pārvaldīšanai Grupas līmenī tiek piemērotas tas pašas procedūras, kas ir aprakstītas zemāk.

Finanšu risku pārvaldīšanai un Bankas darbības raksturojošo rādītāju normatīvu ievērošanai - kapitāla pietiekamības, likviditātes, ārvalstu valūtu pozīcijas, kā arī Bankas darījumu risku kontrolei un pārvaldīšanai, ir apstiprinātas Risku pārvaldīšanas politika un citas politikas, t.sk. Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa politiku, Likviditātes pārvaldīšanas politiku, Ārvalstu valūtas riska pārvaldīšanas politiku, Valsts riska pārvaldīšanas politika, Kredītpolitika, Tirdzniecības portfeļa politika un citas, kuras ir apstiprinājuši Bankas Valde un Padome. Attiecīgās politikas ir izstrādās atbilstoši Bankas stratēģiskajam plānam un nepārtraukti tiek pilnveidotas, ievērojot tirgus un Bankas pamatdarbības attīstību.

Šīs politikas nosaka principus pēc kuriem Banka nosaka:

- vispārējās nostādnes, pēc kurām Banka vadās savā darbībā, lai samazinātu visa veida riskus, kas varētu novest pie zaudējumiem;
- riska darījumu un citu risku, kādiem savā darbībā ir pakļauta Banka, klasifikāciju;
- vispārējo ikdienas Bankas riska darījumu kontroli un tā pārvaldīšanu

Bankas risku pārvaldīšanas politiku pamatmērķis ir aprakstīt un noteikt līdzekļu kopumu, ar kuru palīdzību tiktu maksimāli samazināta varbūtība Bankai ciest zaudējumus, gadījumos kad Bankas ieguldītie vai tai pienākošies līdzekļi netiktu atmaksāti laikā un pilnā apmērā, vai arī Banka nestu cita veida zaudējumus.

Bankas risku pārvaldīšanas politikas realizē Bankas Padome, Valde, Aktīvu-pasīvu pārvaldīšanas komiteja (turpmāk ALCO), Kredītkomiteja, Kredītu novērtēšanas komiteja, kā arī Bankas attiecīgās riska darījumu kontroles struktūrvienības.

Padome īsteno vispārēju Bankas darbības vadību, nodrošina Bankas statūtos noteikto mērķu un uzdevumu realizāciju. Kontroles īstenošanai pār riska vadības sistēmas izveidošanu Bankā Padome apstiprina iekšējās risku vadības politikas, nodrošina šādu politiku ievērošanu, efektivitātes analīzi un pilnveidošanu.

Valde veic ikdienas Bankas darbības vadību, nodrošina iekšējo dokumentu, kas nosaka riska vadības procedūras un noteikumus, pilnvaru un atbildības sadalījumu starp struktūrvienībām un riska vadības ziņojumu sniegšanas kārtību, izstrādāšanu un apstiprināšanu. Valde nodrošina Bankas darbības risku identificēšanu un pārvaldīšanu.

ALCO komiteja nosaka Bankas aktīvu un pasīvu struktūru; izstrādā, nosaka un kontrolē bilances un ārpusbilances pozīciju kontrolējošus parametrus - limitus aktīvu un pasīvu pozīcijām; pēc nepieciešamības nosaka uzkrājumu apjomu nedrošiem aktīviem, izņemot komerc kredītu portfeli, kura uzkrājumu apjomus nosaka bankas Kredītkomiteja; nodrošina jebkurā brīdī Bankas spēju izpildīt savas tekošās finansiālās saistības; rūpējas par Bankas ilgtermiņa likviditāti, veidojot sabalansētu aktīvu/pasīvu termiņstruktūru; rūpējas, lai tiktu nodrošinātas ar finansu resursiem Bankas iespējamās aktivitātes; regulāri analizē, vērtē un kontrolē riskus, kas skar Banku; izstrādā un regulāri caurskata Bankas riskus ierobežojošos limitus; seko visu šo limitu ievērošanai; nosaka Bankas aktīvu/pasīvu (komerc kredītu, starpbanku kredītu, vērtspapīru u.c.) portfeļus un to limitus; nosaka portfeļu pārvaldītājus un pārvaldes vadlīnijas; nosaka un vada Bankas korespondējošo attiecību politiku, ne retāk kā reizi ceturksnī veic korespondējošo banku novērtēšanu un stāvokli korespondējošos kontos

Kredītkomiteja ir atbildīga par Bankas Kredītpolitikas izstrādi, kredītportfeļa izveidi un pārvaldīšanu Bankas Kredītpolitikas ietvaros; izskata jaunu aizdevumu pieteikumus un galvojumu pieprasījumus, pieņem lēmumus par aizdevuma izsniegšanas nosacījumiem un izsniedzamo aizdevumu procentu likmju robežām; sistemātiski (ne retāk kā reizi mēnesī) pārbauda kredītportfeļa kvalitāti.

Kredītu novērtēšanas komiteja izstrādā noteiktās procedūras kredīta kvalitātes pasliktināšanas savlaicīgai identificēšanai, t.i., novērtēšanas un klasifikācijas galvenos kritērijus; regulāri pārskata izstrādātās procedūras un, nepieciešamības gadījumā, veic tajās izmaiņas; regulāri, bet ne retāk kā vienu reizi ceturksnī, veic Bankas kredītu kvalitātes novērtēšanu un klasifikāciju atbilstoši noteiktajai kredītriska pakāpei un pamatojoties uz izstrādātajiem novērtēšanas un klasifikācijas kritērijiem.

2. Kapitāla pietiekamības novērtēšanas process

Kapitāla pietiekamības novērtēšanas nolūkā un saskaņā ar savu kapitāla pietiekamības uzturēšanas stratēģiju Banka noteica kapitāla definīciju, kā kapitāla, rezervju un saistību elementu kopumu, kas ir brīvi pieejams Bankai ar parastiem darbības riskiem saistīto, bet vēl neidentificēto iespējamo zaudējumu segšanai. Kapitāla pietiekamības novērtējumā Banka izmanto „Pirmais pīlārs+” pieeju. Par pamatu ņemot regulējošās minimālās kapitāla prasības un iekļaujot sekojošus riskus un vērtējuma metodes:

- kredītriska kapitāla prasībai - *standartizēto pieeju*;
- tirgus risku kapitāla prasībai - *standartizēto pieeju*;
- operacionālā riska kapitāla prasībai - *pamatrādītāju pieeju*.

Kapitāla pietiekamības nodrošināšanai Banka paredz sekojošos kapitāla palielināšanas avotus:

- pamatkapitāla palielināšana ar akciju emisijas palīdzību;
- subordinētā kapitāla piesaiste;
- darbības attīstības rezervju veidošana no bankas peļņas;
- iepriekšējā darbības gada nesadalītā peļņa;
- pašreizējā gada auditētā peļņa (saņemot Finanšu un kapitāla tirgus komisijas atļauju).

Ārkārtas gadījumos kad iestājas kapitāla pietiekamības rādītāja samazināšanas draudi zem noteiktām normām Banka izstrādā pasākumu plānu kapitāla pietiekamības uzturēšanai. Papildus iepriekš aprakstītajiem kapitāla palielināšanas avotiem plāns paredz:

- aktīvu kvalitātes uzlabošanu;
- aktīvu restrukturizāciju ar mērķi samazināt augsto risku grupu aktīvu īpatsvaru ;
- trešā līmeņa kapitāla elementu izmantošanu (saņemot Finanšu un kapitāla tirgus komisijas atļauju).

3. Kredītrisks

Kredītrisks – zaudējumu rašanās risks gadījumā, ja aizņēmējs (Bankas parādnieks) nevarēs vai atteiksies izpildīt saistības pret Banku saskaņā ar līguma noteikumiem.

Banka regulāri veic kredītu kvalitātes novērtēšanas procesu, kas ļauj savlaicīgi identificēt iespējamus zaudējumus un darbības riskus kredītu kvalitātes pasliktināšanas rezultātā. Bankas un tās meitas uzņēmumu kredīti tiek regulāri uzraudzīti un novērtēti, lai ierobežotu Bankas un tās meitas uzņēmumu maksimālo zaudējumu apmēru, veicot darījumus ar iekšzemes un citu valstu klientiem.

Bankas kredītpolitika nosaka vispārējās nostādnes, pēc kurām Banka vadās, veicot kredītesānu. Tā nosaka vispārējo kredītu un galvojumu izsniegšanas un atmaksas kārtību; riska darījumu kontroles un uzraudzības kārtību; aizņēmēju finansiālā stāvokļa analīzes pamatprincipus; kredītportfeļa klasifikāciju; drošības pasākumu realizācijas kārtību iespējamo zaudējumu gadījumos. Banka, veidojot savu kredītportfeli, kontrolē risku koncentrāciju un maksimālā apjoma ierobežojumus. Lai samazinātu kredītrisku un novērstu kredītlīdzekļu koncentrāciju Banka nosaka kredītportfeļa diversifikāciju valstu griezumā, pa nozarēm un kredītu veidiem, kā arī ierobežo darījumu apjomu ar vienu klientu vai partneri.

Lai nodrošinātu valsts riska pārvaldīšanas politikā noteikto limitu ievērošanu, Bankā veic šo limitu ikdienas un ikmēneša kontroli. Limiti darījumu partneriem un darījumu veidiem tiek noteikti, izvērtējot valsts un darījumu partneru riskus.

4. Likviditātes risks

Likviditātes risks - risks, ka Banka ikdienā un/vai nākotnē nespēs savlaicīgi apmierināt juridiski pamatotas prasības bez ievērojamiem zaudējumiem, kā arī nespēs pārvarēt Bankas resursu un/vai tirgus apstākļu neplānotas izmaiņas, jo tās rīcībā nebūs pietiekams apjoms likvīdu aktīvu.

Bankas likviditātes pārvaldīšanas politika nosaka vispārējās nostādnes, pēc kurām Banka vadās, veidojot un nosakot savu aktīvu un pasīvu struktūru, kā arī to kvalitāti; iekšējos limitus aktīvu un pasīvu termiņstruktūras likviditātes neto pozīcijām, kā arī likviditātes neto pozīcijām latos, dolāros un eiro atsevišķi; termiņstruktūras novērtēšanas kārtību un biežumu; iekšējos limitus noguldījuma maksimālajai summai, kuru atļauts piesaistīt no viena klienta (savstarpēji saistītu klientu grupas); rīcību iekšējo limitu neievērošanas gadījumos; iespējamās rīcības plānu likviditātes krīzes pārvarēšanā.

Banka seko savas likviditātes izpildei gan īstermiņa, gan ilgtermiņa griezumā, vadoties pēc FKTK Kredītiestādes likviditātes prasību izpildes noteikumiem. Banka ikdienā uztur pietiekami augstu iekšējās likviditātes līmeni (likviditātes rezervi), lai ne mirkli neradītu klientiem un tirgum šaubas par savu likviditāti, kā arī neradītu liekus zaudējumus, papildus piesaistot līdzekļus no ārpuses. Lai nodrošinātu pietiekamu likviditāti Banka regulāri novērtē un kontrolē aktīvu un pasīvu termiņstruktūru. Banka uztur likvīdos aktīvus saistību izpildei pietiekamā apjomā, bet ne mazāk kā 30% no tekošo saistību kopsummās (likviditātes rādītājs).

5. Tirgus risks

Tirgus risks – iespēja ciest zaudējumus bilances un ārpusbilances posteņu pārvērtēšanas dēļ, kas saistīta ar finanšu instrumentu, t.sk. atvasināto instrumentu, tirgus cenas izmaiņām, kuras notiek valūtas kursu, procentu likmju izmaiņu u.c. faktoru ietekmē.

Ar ārvalstu valūtas kursu risku tiek saprasta iespēja ciest zaudējumus no ārvalstu valūtā denominēto bilances un ārpusbilances posteņu pārvērtēšanas, mainoties valūtas kursiem. Bankas ārvalstu valūtas riska politika nosaka vispārējās nostādnes, pēc kurām Banka vadās, veidojot un nosakot savu aktīvu un pasīvu struktūru valūtu griezumā; vispārējo ikdienas Bankas ārvalstu valūtas riska kontroli un vadību; Bankas aizsardzības mehānismu pret iespējamajiem valūtas riskiem.

Ārvalstu valūtas riska kontroles nodrošināšanai, Banka nosaka limitus valūtas riskam, kādam tā var tikt pakļauta un seko līdz Bankas aktīvu sabalansētībai ar pasīviem attiecīgās valūtās (t.i., Bankai uztur pēc iespējas minimālas valūtu pozīcijas, kā arī kopējo pozīciju). Valūtas riska kontrolei Banka nosaka katras ārvalstu valūtas un kopējās atklātās pozīcijas lieluma ierobežojumus un to attiecību pret Bankas pašu kapitālu, kā arī dažāda veida limitus. Rezultātā tika nodrošināta noteikto normatīvu ievērošana. Saskaņā ar “Kredītiestāžu likumu”, kredītiestādes kopējā ārvalstu valūtas atklātā pozīcija nedrīkst pārsniegt 20% no pašu kapitāla.

Procentu likmju risks raksturo tirgus likmju izmaiņu ietekmi uz Bankas finansiālo stāvokli. Ikdienā Bankas darbība ir saistīta ar procentu likmju risku, ko ietekmē ar procentu ieņēmumiem un izdevumiem saistīto aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņu atmaksas termiņi vai procentu likmju pārskatīšanas datumi. Bankas procentu likmju risku pārvaldīšanas politika nosaka procentu likmju riska mērīšanas metodoloģiju, kas aptver Bankas būtiskos procentu likmju riska avotus un ļauj novērtēt procentu likmju izmaiņu ietekmi uz Bankas ienākumiem un tās ekonomisko vērtību; procentu likmju riska iekšējos limitus un rīcību iekšējo limitu neievērošanas gadījumā; stresa testēšanas veikšanas biežumu un kartību, kas ietver iespējamo notikumu attīstības scenāriju pieņēmumus; apstākļus, kādos Bankai var rasties būtiski zaudējumi procentu likmju riska dēļ (ja ar to saistītie zaudējumi pārsniedz 20% no pašu kapitāla), pieņēmumus un iespējamo rīcības plānu.

Banka veic rūpīgu šo risku novērtēšanu gan ilgtermiņā, sastādot ikgadējo budžetu, gan īstermiņā, regulāri veicot aktīvu un pasīvu diversifikāciju un pārskatot procentu likmes. Procentu likmju riska lieluma mērīšanai Banka izmanto starpības analīzes metodi. Šī metode nosaka procentu riska neto pozīciju kā starpību starp aktīviem, saistībām un ārpusbilances pozīcijām, kuras ir jutīgas pret procentu likmēm atbilstoši to atlikušajiem dzēšanas termiņiem.

Tirdzniecības portfeļa politikas izpilde paredz tajā iekļauto aktīvu ikdienas novērtēšanu. Tādējādi, tas ļauj paaugstināt Bankas īstermiņa ieguldījumu efektīvāku izmantošanu.

6. Operacionālais risks

Operacionālais risks - iespēja ciest zaudējumus prasībām neatbilstošu vai nepilnīgu iekšējo procesu norises, cilvēku un sistēmu darbības vai arī ārējo apstākļu ietekmes dēļ, ieskaitot juridisko risku, bet neieskaitot stratēģisko un reputācijas risku. Bankas operacionālā riska pārvaldīšanas politika nosaka operacionālā riska pārvaldīšanas mērķus; iekšējai lietošanai noteiktu tās darbībai un pieredzei atbilstošu operacionālā riska definīciju; operacionālā riska pārvaldīšanas būtiskākos procesus un prioritātes operacionālā riska pārvaldīšanā; lietotās pieejas operacionālā riska identificēšanai, novērtēšanai, pārraudzībai, kontrolei un metodes operacionālā riska mazināšanai; darbības nepārtrauktības nodrošināšanas pamatprincipus, kas ietver Bankas izvēlēto pieeju rīcībai ārkārtējos apstākļos.

Banka nodrošina visiem tās būtiskajiem produktiem, darbības veidiem, procesiem un sistēmām piemītošā identificētā operacionālā riska un operacionālo zaudējumu regulāru pārraudzību, lai savlaicīgi atklātu un novērstu neatbilstības operacionālā riska pārvaldīšanas politikā un procedūrās un, tādējādi, būtiski samazinātu iespējamo operacionālo zaudējumu rašanās biežumu vai to apmēru.

Operacionālā riska mazināšanai Banka lieto šādas metodes:

- ieguldījumu veikšana atbilstošās datu apstrādes un informācijas drošības tehnoloģijās;
- ieguldījumu veikšana kadru sagatavošanā un kvalifikācijas paaugstināšanā;
- ārpalpojumu saņemšana, ja to sniedzējiem ir lielāka pieredze vai iespējas pārvaldīt ar Bankas atsevišķu darbības veidu nodrošināšanu saistītu operacionālo risku;
- apdrošināšana (nepieciešamības gadījumos) – sekojot, lai tās lietošana operacionālā riska mazināšanai neradītu citu riska veidu (juridisko risku vai darījumu partnera risku);
- darbības nepārtrauktības nodrošināšanas plāna izstrāde.

7. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas iekšējās kontroles sistēma

2008. gada 13. augustā stājās spēkā jauns „Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likums” (turpmāk - Likums), kas aizstāja 1998. gadā pieņemto likumu „Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu”. Jaunajā likumā ir ietvertas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 26. oktobra Direktīvas 2005/60/EK un Eiropas Komisijas 2006. gada 1. augusta Direktīvas 2006/70/EK. Saskaņā ar likumu Finanšu un kapitāla tirgus komisija 2008. gada 27. augustā ir izdevusi Klientu padziļinātās izpētes normatīvos noteikumus (turpmāk -Noteikumi).

Jaunais Likums paredz iepriekš nebijušus pienākumus un atbildību lielai daļai Latvijas fizisko un juridisko personu attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu, Likuma subjektu loks ir ievērojami paplašināts.

Ar jauno Likumu un Noteikumiem tiek ieviests princips „uz risku pamatota pieeja” noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai, kas nosaka nepieciešamību nepārtraukti veikt noziedzīgi iegūtu līdzekļu un terorisma finansēšanas risku novērtējumu un, ievērojot šo novērtējumu, veikt klientu izpēti.

Ņemot vērā jaunās prasības, AS „TRASTA KOMERCBANKA” ir pārskatījusi un pilnveidojusi visus iekšējās kontroles sistēmas dokumentus noziedzīgi iegūtu līdzekļu un terorisma finansēšanās novēršanā, kā arī aktīvi strādā pie esošo klientu lietu sakārtošanas atbilstoši jaunajām prasībām.

Bankā ir apstiprināts pasākumu plāns 2009.gadam, lai uzlabotu iekšējās kontroles sistēmu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanā, galvenā uzmanība tiks veltīta jaunas automatizētas klientu uzraudzības sistēmas ieviešanai.

H. CITA INFORMĀCIJA

1. Personas, kurām ir tiešā vai netiešā veidā iegūta būtiska līdzdalība Bankas pamatkapitālā.

Akcionārs	Valsts	Akciju daļa %	Akciju daļa, latos
I.Buimisters	Latvija	37.1%	2 351 000,-
S.Tarasenoks*	Latvija	14.15%	896 000,-
SIA „C & R Invest”	Latvija	13.58%	861 000,-
C.E.G.Treherne	Lielbritānija	9.18%	582 000,-
GCK Holdings Netherlands B.V.	Nīderlande	6.8%	431 000,-
Rikam S.A.H.	Luksemburga	6.79%	430 000,-
Figon Co Limited	Kipra	3.16%	201 000,-

* Sakarā ar to, ka Sergejs Tarasenoks ir miris, viņa akcijas ir iekļautas mantojuma masā.

2. Akcionāri, kuriem ir īpašas kontroles tiesības un šo tiesību apraksts.

Bankā nevienam akcionāram nav noteiktas īpašas kontroles tiesības.

3. Balsstiesību ierobežojumi gadījumos, ja ir noteikts maksimālais balsstiesību apjoms neatkarīgi no piederošo balsstiesīgo akciju skaita, kā arī akcionāru tiesības uz peļņas daļu, kas nav saistīta ar viņiem proporcionāli piederošo akciju daļu, un citus līdzīgus ierobežojumus.

Bankā nav paredzēti balsstiesību ierobežojumi vai ierobežojumi uz peļņas daļu.

4. Noteikumi, kas reglamentē valdes locekļu ievēlšanu, izmaiņas valdes sastāvā un statūtu grozīšanu.

Saskaņā ar Komerclikumu un bankas statūtiem valdes locekļu pilnvaru termiņš ir 3 gadi. Valdes locekļus amatā apstiprina padome. Valdes loceklim ir jāatbilst Komerclikumā un Kredītiestāžu likumā noteiktajiem kritērijiem. Izmaiņas valdes sastāvā apstiprina padome. Valdes loceklis ir tiesīgs atstāt savu amatu Komerclikumā noteiktajā kārtībā. Atbilstoši Komerclikuma prasībām Bankas statūtus ir tiesīga grozīt Bankas akcionāru pilnsapulce.

5. Valdes locekļu pilnvaras, tai skaitā pilnvaras emitēt vai atpirkt akcijas.

Valde ir Bankas izpildinstitūcija, kuras pienākumos ir veikt Bankas darbības operatīvo vadību. Valde vada un pārstāv Banku. 2008.gadā Bankas valdes locekļiem nebija pilnvaru emitēt vai atpirkt Bankas akcijas.

* * * * *